

**Електронні навчально-методичні видання у вигляді збірників («хрестоматій») статей та уривків наукових видань, які є об'єктом вивчення в рамках навчальних дисциплін відповідно до затвердженої навчальної програми підготовки бакалаврів та магістрів**  
(згідно з розпорядженням Науково-дослідної частини № 03-21 від 05.05.2017 р.)

*Дисципліна Правова статистика  
Кафедра теорії та історії держави і права  
Викладач Шиманська Н.С.*

**1. Кальман О.Г., Христич Правова статистика: Підручник для студентів юридичних спеціальностей вищих закладів освіти. — Харків: Право, 2004. - 304 с.**

У підручнику відповідно до програми курсу «Правова статистика» розглядаються теоретичні та методологічні основи статистичної науки. Дається загальна характеристика системи галузей правової статистики та її показників. Наводяться їх значення для відображення рівня, структури та особливостей розвитку правових явищ. Теоретичні положення ілюструються показниками офіційних статистичних даних і вибірових досліджень.

Для студентів, аспірантів, науковців, викладачів юридичних вищих навчальних закладів, працівників органів державного управління і правоохоронних органів.

**2. Правова статистика: Підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / За ред. В. В. Голіни. – Х.: Право, 2008. – 195 с.**

У підручнику відповідно до програми курсу «Правова статистика» розглядаються теоретичні та методологічні основи правової статистики. Дається загальна характеристика системи галузей правової статистики, прийомів і способів аналізу її показників. Наводяться їх значення для відображення тенденцій та особливостей розвитку правових явищ. Теоретичні положення ілюструються прикладами розрахунків із використанням показників офіційних статистичних даних і вибірових досліджень. Для студентів, аспірантів, науковців, викладачів юридичних вищих навчальних закладів, працівників органів державного управління і правоохоронних органів.

**3. Мармоза А. Т. Правова статистика [текст] підручник / А. Т. Мармоза – 2-ге вид. перероб. та доп. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 528 с.**

У підручнику, написаному відповідно до найбільш повних програм курсу «Правова статистика», розглядаються основні поняття і категорії правові статистики, статистичне спостереження, зведення і групування даних, абсолютні, відносні і середні величини, показники варіації, ряди динаміки, індекси, вибірковий метод, дисперсійний і кореляційний аналіз, табличний і графічний метод та ін. Аналізується історичний шлях розвитку статистичної науки в цілому і її галузі – правової статистики зокрема, розкривається зміст її розділів, наводиться характеристика щоденного обліку і статистичної звітності правоохоронних органів і органів юстиції, показані сфери, особливості і межі застосування статистичних методів у аналітичній практиці правоохоронних органів. Наприкінці посібника вміщено додатки, основні математико-статистичні таблиці і список рекомендованої літератури. Для студентів юридичних вищих навчальних закладів і факультетів, може бути корисним викладачам, аспірантам і науковцям, а також працівникам правоохоронних органів і органів юстиції.

**4. Захожай В.Б., Федорченко В.С. Правова статистика: Навч. посіб. – К.: МАУП, 2003. – 368с. – Бібліогр.: с. 365.**

У посібнику висвітлено основні питання правової статистики, зокрема методи збору, обробки та аналізу статистичної інформації. Детально описано методи вибірових досліджень, взаємозв'язків, індексного аналізу, а також методи групувань, середніх, абсолютних і відносних показників, рядів динаміки. У доступній формі наведено приклади використання цих методів, тести, задачі.

**5. Правова статистика. Навчальний посібник. 2-ге правлене видання / За заг. ред. Стратонова В.М. – Херсон : Гельветика, 2014. – 288 с.**

Метою підготовки даного посібника є вдосконалення процесу викладання дисципліни «Правова статистика», підвищення якості самостійної роботи студентів шляхом впровадження комп'ютерних засобів її підтримки з метою відповідної зміни якості засвоєння теоретичного матеріалу та напрацювання стійких навичок аналізу правових даних на сучасному програмно-технічному рівні. Зазначимо, що набуття теоретичних знань і напрацювання навичок використання ІКТ для аналізу правової інформації та розв'язання завдань професійної інформаційної діяльності юриста забезпечують дисципліни «Інформаційні технології в правозастосовчій діяльності», «Інформаційні технології в правоохоронній діяльності», «Комп'ютерні мережі (Інтернет)», «Основи інформатики і обчислювальної техніки».

Розглянутий в навчальному посібнику підхід відображає рівень викладання дисципліни, в якому фактично не враховані можливості сучасних 7 інформаційно-комунікаційних технологій та педагогічний потенціал комп'ютерних засобів підтримки навчального процесу – офісного програмного забезпечення, електронних посібників, тестово-контролюючих програм. Він був доцільним на початку розвитку комп'ютерних технологій, коли їх впровадження у навчальний процес було дуже проблематичним і вимагало значних зусиль з боку висококваліфікованих фахівців у галузі інформатики, викладачів-предметників і супроводжувався великими фінансовими витратами. Таким чином, на думку авторів існує суперечність між рівнем сучасних педагогічних підходів, які широко використовують надбання ІКТ, та рівнем комп'ютерної підтримки дисципліни «Правова статистика».

На думку авторів навчального посібника окреслену суперечність, можливо вирішити шляхом впровадження певних видів прикладного, спеціального і педагогічного програмного забезпечення у навчальний процес з дисципліни «Правова статистика», більш виразно окресливши міжпредметні зв'язки між дисципліною «Правова статистика» і комп'ютерно-інформаційними дисциплінами та практично забезпечити вирішення задач правової статистики відповідними засобами комп'ютерної підтримки.

**Електронні навчально-методичні видання у вигляді збірників («хрестоматій») статей та уривків наукових видань, які є об'єктом вивчення в рамках навчальних дисциплін відповідно до затвердженої навчальної програми підготовки бакалаврів та магістрів**

(згідно з розпорядженням Науково-дослідної частини № 03-21 від 05.05.2017 р.)

*Дисципліна Правова статистика  
Кафедра теорії та історії держави і права  
Викладач Шиманська Н.С.*

**6. Онопрієнко І. Правова статистика та значення її показників в забезпеченні правопорядку // Збірник конференції 20-21 жовтня 2015 року "Інноваційні технології та інтенсифікація розвитку національного виробництва". Матеріали II Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції. Тернопільська державна сільськогосподарська дослідна станція ІКСГП НААН.**

Показники правової статистики широко використовуються при узагальненні судової та прокурорської практики. Статистика дає змогу визначити основні напрямки в розвитку судової репресії, виявити наскільки типові недоліки при встановленні кримінальних покарань.

Тому важливо постійно використовувати такі дані, що дають змогу виявити основні недоліки в роботі, а також їх причини та прийняти заходи по їх усуненню. Але обмежуватися при оцінці роботи правоохоронних органів лише даними правової статистики було б невірним. Вони завжди повинні підсилюватися поглибленим вивченням конкретних кримінальних справ. Тому керівні органи, особливо Верховний Суд України, часто запитує через апеляційні суди кримінальні, цивільні та адміністративні справи по окремих категоріях для узагальнення практики.

Виключно велика роль правової, в першу чергу, кримінально-правової статистики, при вивченні та попередженні злочинності. Кримінально-правова статистика дає вичерпну науково-обґрунтовану інформацію про стан злочинності, її структуру та динаміку, про причини та умови, які сприяють злочинності, про особу злочинця, про позитивні та негативні моменти в діяльності міліції, прокуратури, суду та установ виконання покарання, про прогнозування динаміки злочинності. Статистичний метод – це один із основних методів кримінологічних досліджень.

Статистичні дані дають змогу вирішити питання про матеріально-фінансове забезпечення правоохоронних органів, про вірну дислокацію судових, слідчих та

виправно-трудових установ, для проектування штатів, проведення фінансування та підготовки кадрів судово-слідчих працівників, підвищення їх кваліфікації. Усі ці питання можна вирішити лише на базі даних статистики.

Таким чином, правова статистика є одним із важливих джерел, які забезпечують юридичну науку фактичним матеріалом для теоретичного узагальнення.

**7. Кириченко Т.М. Галузі правової статистики як фактор удосконалення діяльності судів // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Юридичні науки. Випуск 3. Том 2. 2013. – С. 165 – 168.**

У статті досліджуються та розглядаються поняття, категорії галузей та підгалузей правової статистики. Здійснюється дисперсійний і кореляційний аналіз, показано особливості, межі застосування галузей правової статистичної науки. Аналізуються норми діючого законодавства з метою адаптації його до міжнародно-правових актів, в частині впливу статистичної звітності на удосконалення діяльності судів.

**8. Ю.М.Остапчук. Роль державної статистики в сучасному демократичному суспільстві // <http://academy.gov.ua/ej/ej3/txts/SOCIALNA/07-OSTAPCHUK>.**

У статті розглянуті основні фактори, які обумовлюють зростаючу роль органів державної статистики та значення статистичної інформації в умовах демократизації суспільства в цілому та в контексті сучасних соціально-економічних перетворень. Визначено заходи, які повинні вживатися державою для забезпечення діяльності органів державної статистики з метою отримання надійної статистичної інформації, що покладається в основу прийняття ефективних управлінських рішень. Ключові слова: демократичне суспільство, статистична інформація, державна статистика, органи державної статистики, користувачі даних.

**9. О. Я. Гейко. Моделювання компонент інформаційної системи обробки даних кримінально-правової статистики. // Міжвузівський збірник «НАУКОВІ НОТАТКИ» . - Луцьк. – 2010. – Випуск № 27. – С. 29 – 35.**

В статті виконано моделювання основних компонентів інформаційної системи кримінально-правової статистики. Визначено основні завдання, функціональні вимоги та проблематику моделювання компонентів системи. На основі отриманих результатів запропоновано моделі обробки даних, обґрунтовано доцільність їх застосування для підвищення ефективності функціонування інформаційної системи кримінально-правової статистики.

Проблематика даної статті. комплексний підхід до виконання завдань оперативного аналізу даних та прогнозування криміногенної ситуації, оптимального використання сил та засобів у боротьбі зі злочинністю вимагає наявності сучасного, простого у використанні прикладного програмного забезпечення, яке дозволяє охопити різноманітні аспекти завдань аналітики наявної інформації. Одним з основних елементів ефективного використання програмного забезпечення є адекватність моделювання системи обробки інформації, що дозволяє оптимально використовувати обчислювальні ресурси технічних засобів та нагромаджені інформаційні масиви. Моделювання інформаційної системи (ІС) кримінально-правової статистики (КПС) доцільно виконувати залежно від поставлених функціональних завдань. Аналіз наявних досліджень з проблеми. Загальній проблемі

**10. Н.В. Мішина. Статистичний метод у конституційному праві і конституційно-правова статистика // Актуальні проблеми держави і права . – Випуск 67. – 2 верстка. Іванова. 01.07.13. – С. 59 – 65.**

У статті розглянуто найпопулярніші українські підручники з конституційного права та правової статистики з метою дослідження, яку інформацію отримують студенти і дослідники про використання статистичного методу у конституційному праві. Запропоновано приділяти більше уваги цьому методу з великим потенціалом, а також розширити предмет галузі статистики конституційного судочинства і відмовитись від цього терміну на користь назви « конституційно-правова статистика».